שנטלוה מסיקין "בא נגזל לגבות קרן גובה

מנכסים משועבדים בא נגול לגבות פירות

גובה מנכסים בני חורין רבא לא אמר כרבה

בר רב הונא הרי היא יוצאה מתחת ידו בדינא

משמע ורבה בר רב הוגא לא אמר כרבא הרי

היא יוצאה מתחת ידו בעינא משמע רב אשי

אמר לצדדין קתני כגון שגזל שדה מחבירו

מלאה פירות ואכל את הפירות ומכר את

השדה בא לוקח לגבות קרן גובה מנכסים

משועבדים בא נגזל לגבות פירות גובה מנכסים בני חורין בין לרבא בין לרבה בר רב

הונא מלוה על פה הוא יומלוה על פה אינו

גובה מנכסים משועבדים הכא במאי עסקינן

יכשעמד בדין והדר זבין אי הכי פירות נמי

כשעמד בדין על הקרן ולא עמד בדיז על

הפירות ומאי פסקא סתמא דמילתא כי תבע

איניש קרנא תבע ברישא וסבר שמואל לוקח

מגולן לית ליה שבחא והא א"ל שמואל לרב

חינגא בר שילת אמליך וכתוב שופרא שבחא ופירי במאי אי בבעל חוב מי אית ליה

פירי ⁶והאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח שבח אין אבל פירות לא אלא לאו

בלוקח מגזלן אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן

כגון שיש לו קרקע א"ל אביי וכי מותר ללות

סאה בסאה במקום שיש לו קרקע א"ל התם

הלואה הכא זביני איכא דאמרי אמר רב יוסף

הכא במאי עַסָקינן כגון ישקנו מידו א"ל אביי

וכי מותר ללות סאה בסאה במקום שקנו

מידו א"ל התם הלואה והכא זביני: גופא

אמר שמואל בעל חוב גובה את השבח אמר

רבא תדע שכך כותב לו מוכר ללוקח אנא

איקום ואשפי ואדכי ואמריק זכיני אילין אינון

ועמליהון ושבחיהון ואיקום קדמך וצבי זבינא

דגן וקביל עלוהי א"ל רב חייא בר אבין לרבא

אלא מעתה מתנה דלא כתיב ליה הכי

ה"נ ידלא מריף שבחא א"ל אין וכי יפה כח

מתנה ממכר א"ל אין פיפה ויפה אמר רב נחמן

הא מתניתא מסייע ליה למר שמואל יוהונא

חברין מוקים לה במילי אחריני דתניא המוכר

שדה לחבירו והרי היא יוצאה מתחת ידו

הכשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים

משועבדים ושבח גובה מנכסים בני חורין

והוגא חברין מוקים לה במילי אחריני בלוקח

מגזלן תניא אידך המוכר שדה לחבירו

והשביחה ובא בעל חוב ומרפה יכשהוא

גובה אם השבח יותר על היציאה נוטל את

השבח מבעל הקרקע והיציאה מבעל חוב

ואם היציאה יתירה על השבח אין לו אלא

הוצאה שיעור שבח מבעל חוב והא שמואל

במאי מוקים לה אי יבלוקח מגזלן קשיא רישא דאמר שמואל לוקח מגזלן לית ליה

שבחא אי בבעל חוב קשיא רישא וסיפא

דאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח

קבה א מיי׳ פ״ט מהל׳ ב ג מתג טשיו טג מוש"ט ז ל ג סתג עשין עג טוסיע ח"מ סי' שעב סעיף א: קבו ב מיי פי"א מהלי מלוה ולוה הל' ד סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי לט סעיף א וסי קיא

סעיף א: קבז ג מיי' פ"ט מהלי גזלה ואנידה הל' ד סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סמג עפין עג סוט ע מ מ סיי שעב סעיף א וסעיף ב: קבח ד מייי פכ"א מהלי מלוה ולוה הלי ג סמג עשין לה טוש"ע ח"מ

סי' קטו סעיף ג: קבם ה מיי' שם הל' א מוש"ע שם סעיף ה: קל ו ז מיי פ"ט מהלי גזילה הל' ו סמג עשין פג טוש"ע ח"מ סי שעג סעיף : וברי״ף

רבינו חננאל (המשר) למי שקנו מידו. ופריק רב יוסף האי בהלואה אסור אבל בזביני שרי. ואע״ג דאמר רב נחמן קרקע אין לו כלומר כיוז שנטרפה לא היתה מכירתו מכירה וכי זה השכח או הפירות שכר מעותיו הוא נוטלה הא אמר רב יוסף כי . האי גוונא כזכיני שרי. שדהו מתנה ובא בעל חוב לטורפה אינו גובה השבח דלא גבי בעל חוב השבח אלא מן הקונה שדה משועבדת לבעל חוב ודייק רבא מדפריש בשטר זביני אנא אשפי ואמרק ואדכי זביני איליז אינון ועמליהון ושבחיהון ואוקים קדמך וצבי זבינא דנז וקביל עילויה משום . . הכי גבי בעל חוב שבחא דהא קביל עליה המוכר ונתרצה הקונה בזה אבל כולו לא גבי הבעל חוב (מן המקבל מתנה שבח . ובזה אמר יפה כח המתנה מכח המכר. תניא המוכר שדהו לחבירו וכא כעל ותר על ההוצאה כו' פי כגוז שקנאה בק' והוציא י׳ כספים ושוה עתה ק״כ נוטל בע״ח השדה . כולה והשבח כמות שהוא ונותן לקונה י׳ כספיח . שהוציא על השדה וחוזר הקונה ונוטל מז המוכר הקונה המשל מן המוכה ק"י כספים ואם ההוצאה יתירה על השבח כגון . שהוציא עליה כ' ושוה ההוצאה כשיעור השבח שהשביח בקרקע ונוטל ק' מן המוכר ומפסיד י' הלוקח. וזו שנוטל הקונה חלק בקרקע הוא נוטל. מפני חיקון העולם הלא בדין לא גבי דמלוה על פה לא גבי ממשעבדי ויש לומר דאי לאו מפני תיקון העולם

בגון שקנו מידו. וא״ת א״כ אמאי קאמר אמליך הלא סתם קנין לכתיבה עומד וי"ל ה"מ כגון שהקנה לו דבר שהוא בעין דכיון דיפה כחו לעשות קנין רולה שיכתבו לו:

בעל חוב גובה את השבח. נראה דגבי אפי׳ מן השבח שהשביחו יתומים אע"פ שאין להם על מי לחזור והוה ליה כמתנה דאמרינו לקמן דלא גבי שבחא מ"מ גובה מהן משום דכרעיה דאבוהון נינהו כדמוכח בפרק יש בכור (בכורות דף נב. ושם) דתנן אין הבכור נוטל פי שנים בראוי כבמוחזק ולא בשבח ולא האשה בכתובתה ולא הבנות במזונותיהן ופריך בגמרא והאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח ומשני מקולי כתובה שנו כאן ומזון בנות נמי תנאי כתובה ככתובה דמי והתם משבח יתומים מיירי דאי משבח לקוחות אם כן מאי אריא דלא טרפי בנות משבח והלא מגוף הקרקע נמי לא טרפי דאין מוליאין מנכסים למזון האשה והבנות משועבדים אלא ודאי בשבח יתומים מיירי ודוקה כתובת השה ומזונות דקילי לא גבו משבח אבל שאר בע"ח גבי ורש"י פירש התם מזון הבנות כגון נשא אשה ופסק לזון בתה ה׳ שנים ולפירושו אין ראיה דמצי מיירי בשבח לקוחות אך לא נהירא דלא שייך בהו תנאי כתובה והא דאמר בהמקבל (לקמן דף קי.) יתומים אומרים אנו השבחנו ואין השבח שלך משמע דלא גבי משבח יתומים התם מיירי כשעשה אפותיקי ואומרים אנו השבחנו ותן לנו היליאה כדין יורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות וכן מוקי התם במסקנא כשעשאה אפומיקי: תדע שבך כתב בו׳. אין לפרש דהכי מוכח דבע"ח גובה את השבח דבשביל דבע"ח גובה את השבח כותב מוכר ללוקח שישלם לו את השבח דא"כ מאי פריך מתנה דלא כתיב בה (4) הכי נמי דלא טריף שבח והלא אין תלוי גביית הבע"ח בכתיבת המוכר אלא יש לומר מדמשלם מוכר ללוקח את השבח אין לחוש אם יגבהו בעל חוב ממנו דאין הלוקח מפסיד כל כך וח"ת ומחי רחיה (כ) היא דלמא מיירי בלוקח מגזלן דנגול ודאי אית ליה שבחא וי"ל דאי בלוקח מן הגולן איירי הוה ליה

למכתב נמי די ופיריהון אלא מיירי

בבעל חוב דלית ליה פירי אי נמי

מדקאמר ועמליהון היינו הוצאה

ושבחיהון היינו השבח היתר על

היציאה ואי בנגול הא נגול

גופיה יהיב ליה יליאה כדין יורד

לתוך שדה חבירו שלא ברשות:

שנטלוה מסיקין. אנסים עכו״ם נטלוה מן הגזלן ומחמתו וחנן בשעמד בדין על הקרן ולא על הפירות. חימה אם כן מאי בבבא קמא (דף קטו:) הגוזל שדה מחבירו ונטלוה מסיקין אם מחמת הגזלן חייב להעמיד לו שדה אחר והרי היא יולאה מתחת ידו דקתני בנטילת מסיקין הוא: בדינא משמע. הלכך בהוצאת הוה אמינא הואיל ועמד בדין על הקרן יש קול גם לפירות:

נגזל קאמר וגובה את הקרן דקאמר

כשחפר בו בורות: בעינה משמע. כמו שהיתה ולא שחפר בה בורות: ומכר את השדה. והרי היא יולאה מתחת ידו של לוקח בדינא ובעינא: בין לרבה בין לרבח. דמוקמי גביית קרן מן הגולן בנגול הא מלוה על פה הוא ולא טרפא ממשעבדי: כשעמד בדין. קודם שמכר נכסיו וכיון דחייבוהו ב"ד אית ליה קלא והוה ליה כמלוה בשטר: מאי פסהא. בתמיה. פסקא תנא למלתיה דהעומד בדין אינו עומד על הפירות: רב חיננא בר שילת. סופר היה: אמליך. כשאתה כותב שטר הימלד במוכר אם יקבל עליו להגבות ללוקח משפר נכסיו קרנא ושבחא ופרי אם יטרפוה ממכו: כגון שיש לו קרקע. לגזלן זה שמגבהו ללוקח קרקע ולא מעות דהשתח לח מחזי כרבית: חסור ללות סאה בסאה שמא יוקרו חטין: בהלואה שייך רבית טפי ממכר: שקנו מידו. על השבח דהוה ליה מחויב משעת המכר קודם שיש שכר המתנת מעות: סדע. דגובה ולא מצי לוקח למימר אנא אשבחי: שכך כותב לו מוכר ללוקה. באחריות שטר המכר: וחשפי. חשקיט. ודומה לו על הר נשפה דמתרגם על טורא שליוא (ישעיה יג): ואדרי. אטהר מכל ערעור: אינון ועמליהון ושבחיהון. וכיון דעל מוכר הדר גבי שבחא בעל חוב מלוקח וחוזר הלוקח על המוכר: מתנה דלא כתיב ביה הכי. שאין אדם מקבל עליו אחריות מה שהוא נותן: ה"נ. דאם נותן נכסיו במתנה לא גבי בעל חוב שבחא הואיל ולא הדר על הנותן: וכי יפה כח מתנה כו'. בתמיה: יפה ויפה. בדבר זה דכיון דלא הדר גבי ליה לא מפסיד ליה במידי דלא אפסדיה לבעל חוב דבשלמה גופה של קרקע א"ל אמאי ש זבנתיה מאין אגבה חובי אבל שבחא א"ל מאי אפסדתיך: מסייע ליה למר שמואל. דבעל חוב גובה את השבח: כשהוא גובה. כשלוקח חוזר וגובה מן המוכר: במילי החריני. בדבר החר: בלוחח מגולן. דנגול ודחי טריף שבחח דחמר ליה ארעאי אשבח אבל בעל חוב כל כמה דלא טרפה לה לאו דידיה הוא וברשותא דלוחה אשבה: על היציאה. שהוליא הלוקח בשבחה: נוטל. הלוקח: את השבח מבעל הקרקע. מה שעודף על היניאה דאמר ליה פרעתי את חובך: אין לו. ללוקח אלא מן היציאה שהוציא בה פורע לו שיעור שבח והשחר מפסיד: אי בלוקה מגולן. האי בע"ח היינו נגול: קשיא רישא. דקתני נוטל את השבח מבעל הקרקע: קשיה רישה וסיפה. דקתני בע"ח נותן את היניאה ולשמואל בעל חוב גובה השבח ואינו נותן כלום:

א) לעיל יד: וש"נ, ב) [לקמן נח. לד. ב"ב ג.], (ג) קבלתיה. רש"ל ועיין ט קבנניים. לש"ל יוע"ץ לש"ח, ד) [ועי' היטב תוס' גיטין ל: ד"ה לפי שאין וכו' והל"עו.

הגהות הב"ח (**ה)** תום' ד"ה מדע וכו' דלא כתיב בה הכי הכי נתי: (ב) בא"ד וא"ת ומאי ראיה היא דלמא ההיא

גליון הש"ם גמ' יפה ויפה. עיין כ"כ לף נ"ג ע"ל תומ' ד"ה למר: שם והונא חברין. קדושין מו ע"ל:

מוסף רש"י בעל חוב גובה את השבח. געל חוג שהלוה לחבירו מטוח ומכר לוה טורף בעל חוב הגוף והשבח ובכורות נב.) וכל הקרקע טורף הלוקח כמו שהיא משובחת על ידי הלוקח ואינו מחזיר ללוקח כלום (ב"ק צה:).

רבינו חננאל

רבה בר רב הונא אמר מסיקין מחמתו בא נגזל לגבות דמי השדה גובה אפי׳ ממשעבדי בא לגבות פירות אינו גובה אלא מבני חרי. ומקשי׳ בין לרבא דאמר דמי היזק חפירות בורות שיחין ומערות ובין לרבה בר רב הונא דאמר דמי השדה שנטלוה מסיקין אמאי טריף ממשעבדי מלוה על טורף ממשעבו מלווז על פה היא ומלוה על פה אינו גובה (אלא) ממשעבדי. ופרקי' הכא במאי עסקינן . כגון שתבע הנגזל לגזלן . בכ״ד וחייבוהו ב״ד לשלם ואחר שנתחייב הלד ומכר נכסיו בזה הדין לטרוף הנגזל כל הנכסין שמכר הגזלן מאחר שנתחייב בב"ד h) מיהא שמעינן חיוב ב"ד לאדם לשלם כמלוה בשטר דמי וגבי אפי' ממשעבדי. הא דאמר שמואל אימליך ובתר הכי . כתוב שופרא שבחא ופירי כלומר לא תכתוב אלו עד שתימלך במקנה ויאמר לו בתוב שהללו מעיז תורפי השטר [הן] חשובין ולא מטופסא דשטרא שאין בהן ממש. ומקשי' ואי בתן ממש. ומקשי ואי בבעל חוב שמואל מי אמר דאית ליה פירי והא איהו דאמר בעל חוב גובה את השבח שבח אין פירי לא. ופריק רב יוסף בשיש ללוה קרקע. איכא דאמרי בשקנו מידו. ומקשי עלה אביי וכי מותר ללות סאה בסאה למי שיש לו קרקע או

א) עי׳ ברי״ף לקמן דף יו גבי ט) פי בנייף נקנק קף יו גבי מימרא דר"ג באמרו לו ב"ד גא תן לו כו' עי"ש היטיב. ב) אולי צ"ל שאין כתוב בה זה כלל.

איבעית אימא בלוקח מגזלן כגון שיש לו קרקע אי נמי בשקנו מידו איבעית אימא בבעל חוב ולא קשיא כאן בשבח